

Afrika (prírodné pomery)

- **druhý najväčší kontinent**
- počet obyvateľov v r. 2021 – **1,4 mld.**
- **najteplejší kontinent**

- **Poloha**
 - o Severná, Južná, Západná aj Východná pologuľa
 - o Prechádza ňou rovník, obratník raka, obratník kozorožca, 0° Poludník

- **Geologická stavba**
 - Afrika je súčasťou veľkej Africkej litosferickej dosky
 - Najväčšiu časť zaberá Africký štít
 - V priebehu vývoja bol Africký štít rozlamaný na kryhy, z ktorých vznikli rozsiahle panvy (Konžská, Čadská) a klenby
 - Pri hercýnskom a alpínskom vrásnení – vznikli vrásové pohoria: Atlas, Kapské vrchy
 - V treťohorách – Východoafrická priekopová prepadlina (rift)
 - Pri sopečnej činnosti
 - o Lávové plošiny (Etiópska vysočina)
 - o Osamelé sopečné kužele (Kilimandžáro).

- **Horizontálna členitosť**
 - o Málo členité pobrežie (málo ostrovou a polostrovou)
 - o Ostrovy: Madagascar (Mozambický prieliv ho oddeľuje od pevninskej časti Afriky), Komory, Maurícius – Madercia (politicky Portugalsko), Kanárske ostrovy (politicky Španielsko)
 - o Polostrov: Somálsky
 - o Okrajové body – Biely mys (Tunisko), Mys hafún (Somálsko), Strelkový mys (JAR), Zelený mys (Senegal) + Mys Dobrej nádeje (JAR)
 - o Oceány – Atlantický, Indický
 - o Moria - Červené more, Stredozemné more
 - o Prielivy - Gibraltár, Báb-al-Mandab, Mozambický,
 - o Prieplyv – Suezský (r. 1869)
 - o Zálivy - Guinejský, Adenský, Malá Syrta, Veľká Syrta

- **Vertikálna členitosť**
 - o Stredná výška kontinentu – 750 m – po Ázii druhý najvyššie položený svetadiel!
 - o Najvyšší vrch - Uhuru (Kilimandžáro) 5895 m. n m
 - o Najnižšie položené miesto – Assalská preliačina -176 m (Džibutsko)
 - o **Pohoria** – Atlas, Ahagar, Tibesti, Etiópska vysočina, Dračie vrchy
 - o **Plošina** – Katanga (severne od Kalahari)
 - o **Púšte** – Sahara (najväčšia na svete), Líbyjská púšť, Namib, Kalahari
 - o Priekopová prepadlina – Východoafrická priekopová prepadlina

- **Vodstvo**
 - o Všetky toky Afriky patria do týchto úmorí:
 - o Úmorie Atlantického oceánu - rieka Kongo, Niger, Oranje, Níl (Stredozemné more, vzniká sútokom Bieleho a Modrého Nílu)
 - o Úmorie Indického oceánu – Zambezi, Limpopo
 - o Bezodtoková oblasť - Okavango
 - o Na vodstvo má vplyv nerovnomerné rozloženie zrážok
 - o Bezodtokové územia – Sahara, SV + JV Afrika (Okavango),
 - o **Rieky**
 - Níl (najdlhšia - 6 671 km) – zavlažovanie + energetika

- Niger (3. najdlhšia) – zavlažovanie + energetika,
- Kongo - najvodnatejšia, preteká Konžským pralesom
- Zambezi – Viktóriine vodopády
- Orange, Limpopo – JV Afrika
- **VÁDÍ – občasné vodné toky v Afrike**
- **jazerá** – Viktóriino jazero (Ukerewe) – najväčšie v Afrike – 68 800 km², 3. najväčšie na svete
- Tanganika – najhlbšie -1 470m,
- Čadské, Malawi
- Slané jazerá – šoty
- Artézske vody – v oázach
- **priehrady** - Asuánska (Nasíriovo jazero), Volta, Kariba (Zambezi)
- **vodopády** - Livingstonove (Kongo – najväčšie), Viktóriine (Zambezi)

- **Podnebie**

- Afrika je najteplejší a po Austrálii najsuchší svetadiel
- Scirocco je vietor vanúci v púšti, hlavne na Sahare
- Na rovníku je vietor Pasát a Antipasát
- Afrikou prechádzajú 4 podnebné pásma:
- **Ekvatoriálne, Subekvatoriálne, Tropické, Subtropické**

- **Rastlinstvo a Živočíšstvo**

- **Typy krajín:** Daždový prales, Púšte, Subtropické lesy a kroviny
- Národné parky + rezervácie (safari) – Serengeti, Kruger, Tsavo
- Sahel – južný okraj Sahary, kde sa púšť rozširuje (Dezertifikácia)